

>> *Pere Puig Puntí. Veí d'en Bas que va matar els constructors i els empleats de la CAM.*

Els límits de la llei i l'ordre

A les comarques gironines ens toca una ràtio de 5,1 policies per cada 1.000 habitants

Dos-cents quilòmetres de costa i cent-cinquanta de frontera converteixen les comarques gironines en un territori feréstec en l'àmbit de la seguretat

TURA SOLER > TEXT I FOTOS

«**N**o podem posar un policia darrere de cada arbre ni davant de cada porta. El ciutadà s'ha de fer el càrrec que ha d'invertir pel seu compte en seguretat». És la resposta políticament correcta que solen esgrimir els càrrecs amb responsabilitat de seguretat pública quan reben les demandes i/o queixes, per exemple, dels pagesos, tips que els robin material, eines i collites, abocats a fer ells mateixos rondes nocturnes o a llogar vigilants privats; o les dels estadants de cases saquejades o assaltades amb violència, que cada cop gasten més en càmeres i alarmes. Les queixes de les víctimes són del tot justificades però, evidentment, no hi ha un policia per protegir cada ciutadà. A les comarques gironines, amb un població total de 746.562 habitants segons les dades d'Idescat, i un total de 3.859 agents policials (1.900 mossos, 1.039 municipals; 600 guàrdies civils i 320 agents de la Policia Nacional) ens toquen 5,1 policies –dels que es paguen amb els diners de l'erari públic– per cada 1.000

habitants. Una ràtio policial, però, més elevada que la de qualsevol país europeu, dels quals Espanya és el que la té més elevada, amb 4,86 policies per cada mil habitants. Darrere d'Espanya, se situa Bulgària, que té 4,59 policies per cada mil habitants. Portugal i Grècia tenen una ràtio de 4,9; Itàlia, 4,04; França, 3,51; Bèlgica, 3,51; Àustria, 3,17; Irlanda, 3,15; Luxemburg, 3,04; Alemanya, 3,03; Eslovàquia, 2,61; els Països

Els Mossos van desbancar el sistema dels homes de les casernes, amb caràcter molt rural, per un de més centralitzat a les urbs

Baixos, 2,15; Finlàndia, 1,52; Letònia, 4,05; la República Txeca, 4,02; Lituània, 3,61; Hongria, 3,37; Polònia, 2,61; Romania, 2,35; Gran Bretanya, 2,24; Islàndia, 2,03; Suècia, 1,95 i Noruega 1,55. I els Estats Units, país que sempre serveix de referent mundial, té una ràtio de 2,29 policies per cada mil habitants. El fet de tenir un percentatge més elevat es deu, en bona part, a la cohabitació, en el mateix territori, dels Mossos i les po-

licies locals (teòricament els dos pilars de l'anomenada policia de Catalunya) amb els cossos i forces de seguretat de l'Estat, que tot i haver-se retirat de la primera línia de foc de la seguretat ciutadana mantenen un bon contingent per assumir aquelles funcions que l'Estat es va reservar: terrorisme, narcotràfic, estrangeria, control fiscal i contraban, fronteres... El desplegament dels Mossos, iniciat el 1994 a la Selva i finalitzat

>> *Porbou-Cervera. Talgo. Policia Nacional vigilant trens.*

El desplegament dels Mossos, iniciat el 1994 a la Selva i finalitzat el 1997 a totes les comarques gironines, ha fet variar el mapa policial

el 1997 a totes les comarques gironines, ha fet variar el mapa policial.

Els Mossos, una policia novella, ben dotada de recursos humans i materials però mancada d'experiència, va canviar el model territorial tradicional de la Guàrdia Civil, basat en la implantació de com més casernes millor i de proximitat a la població. La Guàrdia Civil tenia 57 casernes operatives el 1991. Eren centre de treball i habitatge dels homes del tricorni, molt repartides estratègicament en el territori, algunes ubicades en alguns pobles que ni arriben als 200 habitants, com Tortellà. Els Mossos van desbancar el sistema dels homes de les casernes, amb caràcter molt rural, per un de més centralitzat a les urbs. Els Mossos tenen en total només 18 seus, entre comissaries i oficines de denúncies. Els Mossos en els seus inicis van vendre al ciutadà que la distància no seria problema perquè els anirien a agafar les denúncies a casa o a l'escenari del delicte en qüestió de deu minuts. Però en realitat tenen cues de denunciants a les portes de les comissaries. I el servei a domicili proclamat pel conseller de torn està oblidat. Les reclamacions d'alcaldes i ciutadans perquè els posessin una comissaria més a prop els ha obligat a obrir seus a Portbou i a la Jonquera, per exemple.

>> Aixecament del cadàver d'una víctima de l'assassí en sèrie de prostitutes
Volker Eckert.

És una realitat que a les comarques gironines hi ha més policies que enlloc. I segur que enlloc compten amb un agent de la llei que treballa també per la llei de Déu. Ignasi López Clevillé, policia de llarga trajectòria, combina el servei policial amb el sacerdotal des que, el juny del 2012, va ser ordenat diaca pel bisbe de Girona, Francesc Pardo. Però les comarques gironines són singulars en el marc de la seguretat per altres aspectes menys folklòrics que tenir un policia que vesteixi sotana. Els seus 5.583 quilòmetres quadrats, amb 200 quilòmetres de costa (amb bons indrets per ferhi grans desembarcaments de droga per mar) i els aproximadament 150 quilòmetres de línia fronterera (amb passos estratègics per a l'entrada i sortida de malfactors i de mercaderies il·legals), el seu caràcter imminent turístic i la seva situació de pas el converteixen en un territori feréstec en l'àmbit de la seguretat. El clima, el paisatge, l'hospitalitat i el bon menjar atrauen el turisme, però darrere dels visitants també vénen els malfactors, que els veuen com a víctimes idònies.

Objectiu: turistes i altres incauts

Alguns turistes ja cauen a mans dels maliciosos tan bon punt travessen la ratlla de la frontera (oficialment eliminada però a la pràctica ben existent). Els bandolers de la carretera se les saben totes per pararlos paranyes enginyosos per arrabassar-los els diners que encara no han tingut temps de gastar. El truc de la roda rebentada o el dels falsos policies són eficaces estratagemes per fer-los aturar al voral i deixar-los plomats i sense vacances. Turistes en particular i incauts en general corren el risc de ser víctimes dels espavilats que posen ginys als caixers automàtics de manera que bloquegen els diners, fins que l'usuari marxa i llavors ells els recullen, o capten les dades de les targetes, que després clonen per utilitzar segons les seves conveniències. A les zones turístiques proliferen uns lladres que repton sota les taules de la gent que consumeix a les terrasses i amb tot sigil fan volar bosses i carteres. A les platges, una tovallola que cau accidentalment a la sorra sol ser l'arma per endur-se la bossa d'un banyista despistat. I a casa, algú que es presenta com a antic conegut d'algú de la família té molts

En el primer semestre de l'any 2013 es van detectar 22.457 fets penals (comptant delictes i faltes), és a dir, 124 fets penals cada dia i cinc, cada hora

números per ser un pispa que arreplegui diners i joies abans d'acomiar-se. Internet, l'avenç més gran del segle, és una eina extremadament perillosa a mans de malintencionats, capaços de buidar comptes bancaris a través de l'anomenat *phishing*, o de perpetrar delictes sexuals a través de la xarxa, sovint amb menors –els més vulnerables– com a víctimes. Per mencionar un cas: el de Josep Raya Moyano, el mestre (ara acomiadat) de La Salle de Figueres acusat d'haver utilitzat Internet per fer despullar alumnes menors davant la càmera web. Internet permet que el delinqüent se'ns fiqui a casa sense traspasar cap porta física.

El sector del transport, com el turístic, és un dels motors de l'economia gironina i, com a tal, també objectiu dels lladres. Algunes bandes s'han especialitzat a saquejar la càrrega dels tràilers en les hores de repòs

dels xofers a les àrees de descans de les autopistes, o a la Jonquera, l'avantsala d'entrada a Europa, punt on durant els caps de setmana poden pernoctar uns tres mil camions. Els anomenen teloners per la seva habilitat per tallar la lona dels camions i accedir a la mercaderia que volen robar. Els lladres se les saben totes, i transportistes i viatgers han estat víctimes de robatoris després de ser adormits amb esprais o productes de procedència botànica, com la *burundanga*, també dita escopolamina o, més vulgarment, talpina, la mala herba que els pagesos arrenquen amb ràbia dels camps i que lladres i violadors han après a utilitzar com a arma. El perill, doncs, assetja arreu, i qualsevol estri pot ser una arma fatal.

No només els carrers i els espais públics són perillosos. Els delinqüents penetren fins a l'espai més íntim de seguretat de les perso-

>> *Detall de diferents armes.*

No només els carrers i els espais públics són perillosos. Els delinqüents penetren fins a l'espai més íntim de seguretat de les persones

>> *Armes requisades en diverses batudes policials.*

nes. Els habitatges són saquejats per lladres silenciosos que entren mentre la gent dorm, o per lladres violents que irrompen als habitatges, amenacen, colpegen i emmordassen els inquilins abans d'arreplegar diners, joies i objectes valuosos. Alguns assaltants mostren una perversitat extrema –com els encaputxats que van jugar a la ruleta russa amb una víctima a Santa Cristina d'Aro o els que van agredir sexualment una dona francesa de 65 anys mentre la tenien lligada a la cadira, a Platja d'Aro–, o un cinisme extrem, com els que van preparar una truita a l'ancià de Llagostera que van lligar i emmordassar durant un assalt a casa seva.

Cinc delictes a l'hora

En el primer semestre de l'any 2013 es van detectar 22.457 fets penals (comptant delictes i faltes), és a dir, 124 fets penals cada dia i cinc cada hora: força feina per als agents

responsables de la seguretat ciutadana que, de mitjana, al territori gironí detenen 16 persones cada dia.

Les dades han variat considerablement en vint anys. El 1992, l'any que es va perpetrar a Olot el segrest de Maria Àngels Feliu, el més llarg (va durar 492 dies) de la història criminal no terrorista de Estat, es van recollir 22.189 denúncies, segons el Govern Civil de l'època, i vint anys després, el 2012, quan es va descobrir que al geriàtric la Caritat d'Olot actuava Joan Vila Dilmè, l'assassí més prolífic del segle XXI a Espanya, els fets penals coneguts van arribar a 50.566. Més del doble. En vint anys s'ha passat de 60 fets penals coneguts cada dia a 138. En les estadístiques del Govern Civil de Girona corresponents a l'any 1992 hi consta un sol cas de robatori violent en casa habitada. L'any 2012 es van comptabilitzar 54 assalts violents en habitatges. Perpetrats per lladres armats i emmascarats, que difícilment poden ser reconeguts per les víctimes, són delictes que queden impunes en la majoria dels casos. La violència que fan servir ha acabat, en més d'una ocasió, amb la víctima morta, com és el cas de Jordi Comas, president de la FOEG, que va morir asfixiat pels lladres que van saquejar casa seva a Platja d'Aro. Els lladres se salten totes les barreres i no dubten a profanar la casa del Senyor si els fan peça els diners de les bacinets de les esglésies, les imatges dels sants, els copons amb les hòsties consagrades o confonen el sagrari amb una caixa forta, com va passar a la parròquia de Bescanó el 4 d'abril del 2008. Fins i tot el sepulcre de sant Narcís a l'església de Sant Feliu de Girona va ser profanat, l'agost del 2004, per uns lladres que es van endur els exvots. I mossens refugiats en solitari a les rectories (ha passat a Besalú, Sant Hilari, Bàscara...) s'han trobat amb una pistola a la temple, lligats i emmordassats per violents assaltants àvids d'endur-se els diners de les parròquies. Fins i tot l'Església s'ha vist obligada a adoptar mesures de seguretat (càmeres, vidres blindats, alarmes...) i, com els altres sectors (industrial, comerciants, pagesos, hotelers...), els comandaments del sector religiós mantenen reunions per planificar la seguretat al ram amb els comandaments dels Mossos. Aquestes reunions sectorials és el sistema d'acostar-se al ciutadà que la policia auto-

En vint anys s'ha passat de 60 fets penals coneguts cada dia a 138

nòmica ha adoptat per suplir aquella llegendària manera de la Guàrdia Civil del servei de *correrías*, que anava a peu per camins i pobles per vigilar el territori.

L'anàlisi de les dades demostra que els ciutadans estrangers juguen un paper important en el camp de la seguretat. Per exemple, del total de 5.527 detinguts durant l'any 2007 a les comarques gironines, 1.895 eren estrangers. És dir, un 34 %, un percentatge elevat tenint en compte que els estrangers representen el 21 % de la població. Dels 746.562 residents a les comarques gironines, 160.336 són estrangers legalment empadronats. També és elevat el percentatge d'estrangers a les presons. Són estrangers un 52 % dels 210 interns de la presó de Girona i un 60 % dels 150 presos a Figueres. Els experts en seguretat consideren que l'elevada participació dels estrangers en afers

delictius té una explicació: els nouvinguts ho tenen més difícil a l'hora de buscar-se la vida en una terra estranya. Però ningú no dubta que molts dels que fan pujar les xifres de la delinqüència i de les detencions són estrangers no establerts legalment, i fins i tot professionals del crim que només vénen a treballar a la zona, segons la seva especialitat. Ben coneguts són els àgils i entrenats albanokosovars especialistes a saquejar empreses despenjant-se amb cordes des de forats fets al sostre, o els nois de l'anomenada banda del Dandi, que fa poc han estat jutjats a l'Audiència de Girona, especialistes a desmuntar panys i saquejar habitatges quan els inquilins són fora. O els famosos lladres silenciosos, capaços de buidar les cases mentre la gent dorm.

Tura Soler és periodista.

>> *Comandaments dels Mossos amb el mapa de la ruta assassina de Volker Eckert.*

L'anàlisi de les dades demostra que els ciutadans estrangers juguen un paper important en el camp de la seguretat